

Johannes Kuiken. Ascendant kreeft of tweelingen?

<https://allefriezen.nl/zoeken/deeds/9adb02fe-4859-6a19-e344-449c3331ebfe>

Kuiken, Johannes 3 maart 1860 11h00 St. Anna Parochie

Sint-Annaparochie (53°16'NB, 5°39'OL)

Klokketijd: 3 maart 1860 11h00m00s

GMT : 3 maart 1860 10h37m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2400472.94236; Sterretijd: 21h45m18s

zon: 13°07' vis in 10

maa: 16°15' kre in 1

mer: 24°27' vis in 10

ven: 19°50' ram in 11

mar: 18°57' boo in 6

jup: 15°17' kre in 1

sat: 21°03' lee in 3

ura: 3°54' twe in 12

nep: 26°18' vis in 11

plu: 6°53' sti in 11

kno: 10°46' wat in 9

che: 24°06' wat in 10

lil: 3°38' vis in 10

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 1°42' kre

Midhemel : 24°00' wat

Johannes Kuiken Jzn., voorman kiesrechtbeweging en voorstander van
grondhervorming

Geboren: 3 maart 1860, St. Anna Parochie

Gestorven: 7 augustus 1936, St. Anna Parochie

Johannes Kuiken Jzn. (21/3)

voorman kiesrechtbeweging en voorstander van grondhervorming, is geboren te St.
Anna Parochie op 3 maart 1860 en aldaar overleden op 7 augustus 1936. Hij was de

zoon van Jan Kuiken, boekdrukker en uitgever, en Grietje Siderius. Op 13 september 1883 trad hij in het huwelijk met Geertje Meijer, met wie hij een dochter kreeg.

Kuiken was het oudste kind in een groot gezin in St. Anna Parochie, de hoofdplaats van de gemeente Het Bildt in het Noorden van Friesland. Zijn vader was daar bakkersknecht en had vervolgens een boekhandel. Na 1867 liep de boekhandel beter zodat neveninkomsten, bij voorbeeld uit de verkoop van garens, minder nodig waren. In oktober 1868 begon zijn vader een kleine drukkerij, gevolgd door de uitgave van de Bildtsche Courant. Kuiken ging naar de lagere school en ontving privé-les van meester Klaas S. Meijer, zijn latere schoonvader; die hem kennis van het Frans en Duits bijbracht. Hij werkte tot zijn zeventiende jaar in de drukkerij van zijn vader en vertrok toen om elders ervaring op te doen, eerst bij enkele christelijke drukkerijen in Leeuwarden, later in Dordrecht. Zijn vader had plannen de eigen drukkerij uit te breiden en haalde Kuiken in 1880 naar St. Anna Parochie terug. Via een advertentie kwamen vader en zoon in aanraking met Bruno Liebers, die in Den Haag onder meer Recht voor Allen drukte en daarvoor een grote snelpers had gekocht. Zij kochten diens oude pers voor f 1200,-. Kuiken verbleef twee weken op de drukkerij van Liebers om de pers te leren kennen en maakte daar kennis met de strijd voor socialisme en kiesrecht. In 1885 schreef hij aan F. Domela Nieuwenhuis 'dat hier een geest merkbaar wordt, die wil werken in onze richting'. Sinds die tijd waren vader en zoon Kuiken actief in de kiesrechtbeweging en stond de Bildtsche Courant in dienst van de propaganda voor het algemeen kies- en stemrecht. Domela, die bij hen aan huis kwam, sprak begin 1885 twee maal kort na elkaar in St. Anna Parochie en keerde er aan het eind van het jaar terug. In deze tijd was Kuiken socialistisch georiënteerd. Het algemeen kiesrecht was, zo schreef hij aan Domela, 'een uitstekende vlag om de lading te dekken; wie met de deur in 't huis valt loopt groot gevaar buiten geworpen te worden zonder succes dan een blauwen neus'. De veroordeling van Domela, de oranjefuries, de activiteiten van de Sociaal-Democratische Bond en de kiesrechtbeweging kregen in deze jaren veel aandacht in de Bildtsche Courant. Mede aan de activiteiten van de Kuikens en hun krant was het te danken dat in St. Anna Parochie een grote afdeling van de Bond voor Algemeen Kies- en Stemrecht ontstond, waarvan Kuiken secretaris werd. Bij het in 1890 gehouden petitionnement voor algemeen kiesrecht leverde het dorp St. Anna Parochie meer handtekeningen dan de stad Leeuwarden of provincies als Gelderland en Overijssel.

In 1891 werd Kuiken lid van het bestuur van het Friesch Comité van de Volkspartij, de provinciale overkoepeling van de 'democratische vereenigingen in Friesland'. Hij bleef dat tot de opheffing van de Volkspartij in 1897 en was vanaf 1895 secretaris-penningmeester. Hij was tevens bestuurslid van het Volksgebouw in zijn woonplaats en de leesbibliotheek. In de strijd van de landarbeidersbond Broedertrouw op Het Bildt koos de Volkspartij de kant van de landarbeiders. Kuiken deed hetzelfde. Toen de staking eindigde met de uitsluiting van veel Broedertrouwleden, kreeg hij samen met Jan Stap het beheer over de ingezamelde gelden. Daarmee werden de arbeiders van levensmiddelen voorzien en werd vlas gekocht om in de winter te bewerken. De Bildtsche Courant koos partij voor de stakers, hoewel die keuze niet in het voordeel van de boekhandel en uitgeverij was. De boekhandel, waarin ook zijn zuster Trijntje werkte, verloor klandizie en de drukkerij kreeg minder orders, maar kon deze compenseren met drukwerk van buiten de gemeente. De Boerenbond begon een eigen krant, maar deze leidde vier jaar lang een kwijnend bestaan. Ook het Waterschap, waarvan de grote boeren het bestuur vormden, keerde spoedig bij Kuiken terug. In de jaren negentig was de Bildtsche Courant met de hoofdartikelen van Vitus Bruinsma een belangrijke spreekbuis van de radicale beweging, ook buiten

Friesland. Kuiken zelf koos in de discussies binnen de socialistische en de kiesrechtbeweging na 1891 wel voor de parlementaire weg, maar sloot zich noch bij de Vrijzinnig-Democratische Bond noch bij de SDAP aan. Hij was een tegenstander van de staatsinvloed die de SDAP voorstond en wilde niet 'gemaszregelt' worden. In het midden van de jaren tachtig was Kuiken in aanraking gekomen met de ideeën van Henry George en sindsdien was hij een overtuigd landnationalisator. In 1892 werd hij lid van het hoofdbestuur van de Nederlandsche Bond voor Landnationalisatie, wat hij bleef tot deze Organisatie in 1898 in het niets verdween. In 1895 werd hij met de typograaf Klaas van Zandbergen voor de Volkspartij in de gemeenteraad van Het Bildt gekozen (tot september 1917). Hij bleef de Volkspartijgedachte trouw, ook toen de Organisatie al verdwenen was. Met drie anderen stelde hij in 1909 in de raad voor om de gemeente voor f8.000 aan land te laten kopen. Kuiken verdedigde het voorstel, onder meer met de argumentatie dat particulier grondbezit een groot maatschappelijk onrecht was. Het voorstel werd verworpen, maar Kuiken wist te bereiken dat het gemeentebestuur per jaar duizend gulden op de begroting zette voor de aankoop van land door het Burgerlijk Armbestuur. Vanwege wettelijke belemmeringen viel er met betrekking tot de grondeigendom weinig meer te bereiken. Het spoor van grondhervorming en grondwaardebelasting bleef Kuiken tot het eind van zijn leven vasthouden. In de jaren dertig was hij opnieuw actief toen deze beweging een opleving meemaakte. Hij was een van de oprichters van de Nederlandsche Vereeniging tot Hervorming van de Grondeigendom, waarvan Arjen Sevenster - 'de econoom uit Wier' - de ideologische voorman was. Sevenster kwam bij hem thuis, evenals Harm Kolthek van de grondpartij Recht en Vrijheid, waarvan Kuiken een van de eerste leden was.

Kuiken wordt omschreven als een praktisch gericht, maar principieel man. In zijn Bildtsche Courant nam hij als geheelonthouder zelfs geen advertentie voor abdijsiroop op. Hij was vegetariër en rookte niet. Kuiken had betekenis als uitgever van tientallen brochures en een aantal periodieken uit de progressieve beweging. Hij gaf brochures uit van Domela Nieuwenhuis, P. Kropotkin, de landnationalisatoren A. Rauwerda, J. Stoffel, M. Flürschheim en Sevenster en drukte vele jaren de periodieken van de grondbeweging en het drankbestrijdersblad De Blauwe Vaan. Met de drankbestrijding was hij door toedoen van Piet van der Meulen in aanraking gekomen. Van de Nederlandsche Vereeniging tot Afschaffing van Sterken Drank, later: Alcoholhoudende Dranken - de 'blauwe' NV - was hij vele jaren hoofdbestuurder. De drukkerij en uitgeverij deed hij later over aan zijn bedrijfsleider Hoekstra. Kuiken, die lichamelijk niet sterk was, gold als sympathiek, beschaafd en belezen. Zijn laatste levensjaren waren moeilijk, sinds zijn heldere geest hem had verlaten. Bij zijn begrafenis sprak Kolthek. St. Anna Parochie noemde later een straat naar Kuiken.

activist e5w4 bp3

2010 0 geeft 5w4 op 4w5 dag

4,748	0,001	0,001	53,423	36,243	0,008	0,004	0,123	0,058
4,605	0,000	0,000	13,028	0,616	0,000	0,003	0,001	0,000
0,060	2,028	0,381	0,876	5,957	0,225	0,198	1,153	0,620
0,283	0,002	0,000	46,804	215,916	0,002	0,001	0,141	0,036

2012 0 geeft 4w5 op 4w5 dag

2,391 0,000 0,000 148,358 59,272 0,000 0,000 0,000 0,001
 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000
 0,069 13,632 0,626 2,384 3,317 0,031 0,002 0,235 0,013
 0,165 0,000 0,000 353,736 196,633 0,000 0,000 0,000 0,000

Klokketijd: 3 maart 1860 10h50m00s

GMT : 3 maart 1860 10h27m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2400472.93542; Sterretijd: 21h35m17s

maa: 16°10' kre in 2

mer: 24°26' vis in 11

jup: 15°17' kre in 2

Huizen (Placidus):

Ascendant : 29°25' twe

Midhemel : 21°26' wat

2010 0 geeft 5w4 op 4w5 dag

4,748 0,001 0,001 53,423 36,243 0,008 0,004 0,123 0,058
 4,605 0,000 0,000 13,028 0,616 0,000 0,003 0,001 0,000
 0,333 0,974 0,538 0,402 5,872 0,142 0,295 0,673 0,776
 1,579 0,001 0,000 21,494 212,808 0,001 0,001 0,082 0,045

2012 0 geeft 4w5 op 4w5 dag

2,391 0,000 0,000 148,358 59,272 0,000 0,000 0,000 0,001
 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000
 0,455 16,211 0,893 1,363 2,195 0,011 0,003 0,067 0,026
 1,089 0,000 0,000 202,174 130,107 0,000 0,000 0,000 0,000

Bij zie ik eerlijk gezegd méér argumenten voor een vroege **Kreeft-ascendant** dan voor een late Tweelingen-ascendant.

Waarom?

- **1. De combinatie van idealisme + zorgstructuur**

Kuiken was niet alleen een intellectuele criticus of propagandist. Hij:

- beheerde steunfondsen voor arbeiders,
- organiseerde praktische hulp,
- bleef lokaal geworteld,

- werkte via gemeenschap, krant, bibliotheek, drankbestrijding en gemeenteraad.

Dat voelt minder als de beweeglijke, journalistieke afstand van late Tweelingen, en meer als:

“beschermende maatschappelijke betrokkenheid”

Dat is zeer Kreeftachtig.

• **2. Maan en Jupiter in Kreeft rond de Ascendant**

In het Kreeft-scenario staan zowel:

- Maan 16° Kreeft
- Jupiter 15° Kreeft

prominent bij de Ascendant.

Dat geeft:

- moreel paternalisme,
- sociale bewogenheid,
- bescherming van “het gewone volk”,
- lokale gemeenschapszin,
- emotionele identificatie met sociale onrechtvaardigheid.

Zijn biografie ademt dat.

Hij was geen theoretische revolutionair à la puur 5w4-intellectueel. Hij bleef:

- praktisch,
- mild,
- principieel,
- gemeenschapsgericht.

Dat past goed bij:

- 5w4 kern,
 - maar gedragen door een sterke Kreefttoon.
-

• **3. Zijn “niet gemaszregelt willen worden”**

Dat citaat is interessant.

Hij wantrouwde:

- staatsdwang,
- partijdiscipline,
- doctrinaire systemen.

Dat zie ik eerder als:

- een autonome 5-component,
- gecombineerd met een beschermende Kreeft-ethiek, dan als een puur Mercuriale Tweelingen-identiteit.

- **4. De late Tweelingen-variant**

De Tweelingenversie heeft wel degelijk sterke punten:

- drukker,
- uitgever,
- netwerker,
- propagandist,
- journalistieke intelligentie.

Maar daar zie ik een probleem:
de persoonlijkheidsindruk wordt dan té cerebraal/licht.

Kuiken oogt in de biografie juist:

- ernstig,
- moreel,
- sober,
- principieel,
- bijna pastorale sociaal-radicale figuur.

Zijn vegetarisme, geheelonthouding en ethische strengheid versterken dat beeld.

- **5. Enneagrammatig**

Uw eigen uitkomst:

- activist e5w4 bp3,
- op een 4w5-dag,

vind ik opvallend consistent met het Kreeft-scenario.

Waarom?

Omdat de Kreeft-Ascendant:

- de sociale betrokkenheid,
- bescherming,
- historische verbondenheid met "de gemeenschap"

meer zichtbaar maakt.

Bij late Tweelingen wordt het profiel psychologisch diffuser:
meer intellectuele verspreiding, minder morele cohesie.

- **6. Het MC in Waterman blijft in beide scenario's belangrijk**

Dat is misschien nog het meest overtuigende:

- hervormingsdenken,
- sociale experimenten,
- kiesrecht,
- alternatieve economie,

- landnationalisatie,
- onafhankelijke politieke koers.

Dat Waterman-MC zie ik zeer sterk terug in zijn leven, ongeacht de Ascendant.

Maar:

- Kreeft ASC + Waterman MC
vormt een bijzonder herkenbare combinatie:

de humane hervormer

die vanuit lokale gemeenschap universele rechtvaardigheid zoekt.

- **7. Mijn voorlopige conclusie**

Ik zou voorlopig kiezen voor:

- **Ascendant vroege Kreeft**
- liever dan:
- late Tweelingen.

Niet omdat Tweelingen "fout" is,
maar omdat de biografie zwaarder, zorgzamer en ethischer aanvoelt dan puur Mercuriaal activistisch gedrag.